

Інтерактивні методи можуть формувати правила: кожна думка важлива; не бійся висловитись; ми всі - партнери; обговорюємо сказане, а не людину; обдумав, сформулював, висловив; кажи чітко, ясно, красиво; вислухав, висловився, вислухав; наводь тільки обґрунтовані докази; умій погодитись і не погодитись; важлива кожна роль.

Інтерактивне навчання має невичерпний потенціал, і є полем для творчої діяльності вчителя, який перебуває в постійному пошуку успішної організації навчального процесу [4].

Інтерактивні методи у поєднанні з класичними методами навчання утворюють ідеальну основу для вивчення матеріалу в початковій школі. Різноманітність методів інтерактивного навчання дозволяє вчителю доцільно підібрати методи саме для конкретної теми, а також вибрати методи відповідно до рівня знань учнів класу.

Щоб початкова школа була успішною, вона повинна бути сконцентрована на ідеї: «людина – не засіб, а мета, тому не дитину треба пристосовувати до системи освіти, а школу до неї» [5]. А вихователем повинен бути той, «який не затискує, а визволяє, не пригнічує, а підносить, не мене, а формує, не диктує, а вчить, не вимагає, а запитує, переживає разом із дитиною багато натхненних хвилин...» – ось так образно, художньо і точно визначив роль вчителя Януш Корчак. Це визначення якнайкраще підходить саме для інтерактивних способів організації навчальної діяльності.

Отже, застосування інтерактивних методів на уроках в початковій школі дає змогу створювати навчальне середовище, що допомагає учням формувати характер, розвивати світогляд, логічне мислення, зв'язне мовлення, виявляти і реалізовувати індивідуальні можливості.

Список використаних джерел

1. Інтерактивні технології навчання: Теорія, досвід: метод. посіб. авт. уклад.: О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.П.Н.; 2002, – 136 с.
2. Башинська Т. Взаємодія вчителя і учнів у навчально-виховному процесі як педагогічна проблема. / Т. Башинська // Початкова школа. – 2004. – №12. – С. 55 – 58.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології./І. М. Дичківська – К.: Академвидав, 2004. – 352с.
4. Антонюк Ольга Інтерактивні форми та методи навчання / Ольга Антонюк // Початкова освіта – 2013. – №7 (679). – С. 10.
5. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти /О. Я. Савченко. – К.: «Грамота», 2012. – 503с.

УДК 373.31.017.4

ГРИЦАК Г. Ю.
ГОРВАТ М. В.
Мукачівський державний університет, Україна

ТРАДИЦІЇ РІДНОГО КРАЮ ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКИХ ЯКОСТЕЙ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Проблема громадянського виховання підростаючого покоління у сучасному українському суспільстві обумовлена державотворчими процесами, що мають

забезпечити рівні стартові умови для розвитку і реалізації в інтересах суспільства потенцій громадян. Ці процеси потребують оптимізації відповідних педагогічних умов, починаючи з дошкільного віку.

За визначенням О. Докукіної, П. Ігнатенка, І. Кецик, Л. Крицької, В. Поплужного та інших науковців, громадянське виховання містить безперервний процес, що починається в ранньому дитинстві й триває все життя людини. У своїх дослідженнях вчені наголошують на народності як основоположному принципі, що має бути покладений в основу громадянського виховання. Традиційними етнопедагогічними засобами виховання дітей упродовж віків були народні традиції.

В «Українському педагогічному словнику» зазначається: «Традиція (від лат. *traditio* – передання) – елементи культурної й соціальної спадщини, які передаються наступним поколінням і зберігаються протягом тривалого часу в суспільстві в цілому чи в окремих соціальних групах» [1, с. 333].

«Родинно-сімейна енциклопедія» подає таке визначення цього феномена: «Традиції – це ... форма діяльності і поведінки, а також звичаї, правила, цінності, уявлення, які мають міцне історичне коріння та передаються з покоління в покоління» [4, с. 341].

Про значущість і місце народних традицій у виховання дитини наголошується в працях українських (В. Возгрін, М. Євтух, О. Потєбня, Л. Редькіна, Н. Рогальська, М. Стельмахович) і зарубіжних (В. Афанасьєв, Г. Виноградов, Г. Волков, А. Гашимов, А. Ізмайлов, В. Рогачевська, І. Срезневський, Ю. Ступарек, Я. Ханбіков) науковців.

Дослідниця В. Лаппо, аналізуючи діяльність М. Стельмаховича звертає увагу на те, що педагог пропагує ідею народознавчої освіти зростаючого покоління та наголошує на дотриманні принципу регіонального підходу. Свої переконання педагог доводив на прикладі календарної обрядовості, зазначаючи, що у народному календарі, наприклад, чільне місце посідають традиційні свята праці. У різних регіонах вони різні. Як приклад він порівнював степову Україну (свята першої скиби чи першого снопа) та а Прикарпаття (проводі вівчарів з отарами на полонини чи їх повернення в господарства) [4, с. 104].

Дослідники етнопедагогіки (Г. Довженок, М. Драгоманов, О. Знойко, О. Ковалевський, І. Огієнко, В. Скуратівський, М. Стальмахович, Ю. Ступак, В. Чайка тощо) у своїх дослідженнях розкрили глибокоморальну сутність і духовну велич українських традицій, що забезпечують зв'язок особи з тією етнічною групою, до якої вона належить. На виховному змісті традицій та обрядів наголошував І. Огієнко. Зокрема, він зазначав, що на основі народних традицій у дітей формуються норми й правила моральної поведінки [2]. Особливого значення видатний мислитель надавав ознайомленню дітей з народним календарем та побутом нашого народу.

Не менш важливе місце у вихованні в дітей традицій надавав і К. Ушинський. Відомий педагог вказує на педагогічний вплив народних традицій як важливий чинник виховання особистісних якостей. В основі морального виховання, як зазначав

педагог, міститься почуття народності. Воно дозволяє стати людині повноправним членом суспільства, бо спрямоване на виховання громадянської свідомості [4, с. 67].

Відомий педагог С. Русова у своїх працях також наголошувала на необхідності будувати систему національного виховання дітей, розпочинаючи з дошкільного віку на традиціях рідного краю і з урахуванням народної педагогічної мудрості. На її думку, найбільший вплив на дитину мають природа краю, народні звичаї і традиції, суспільний устрій і становище матері та дитини в сім'ї [3].

Велику увагу питанням виховання дітей засобами народних традицій надавав Г. Ващенко. У праці «Виховний ідеал» він наголошував, що не треба думати, що виховний ідеал нації може бути відображений лише в педагогічних системах... він відображається і у звичаях народу, і в його пісні, і творах письменників. Він створюється віками і за традицією переходить від старших поколінь до молодших, які доповнюють його й удосконалюють.

Залучення дітей до національних традицій та звичаїв, підготовки і відзначання свят народного календаря пробуджує у них любов до рідної землі, повагу до людей праці, формує вміння плідно працювати, шанувати історію, збагачувати культуру свого народу. Участь учнів у святах народного календаря сприятиме тому, що вони глибше відчуватимуть нерозривність з рідною природою, намагатимуться власною працею примножувати багатства рідного краю, прагнутимуть зберігати та розвивати трудові та святкові традиції.

Комплексне залучення традицій рідного краю у процес виховання забезпечує основу для виховання патріотизму, правосвідомості та толерантності в дітей.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
2. Євтух В. Б. Етнопедагогіка / В. Б. Євтух, А. А. Марушкевич, Н. М. Дем'яненко, В. В. Чепак. – К. : Київ. ун-т, 2003. – 149 с.
3. Родинно-сімейна енциклопедія : навч.-метод. посіб. для вищ. навч. закл. і загальноосвіт. шк. / За заг. ред. Ф. С. Арвата та ін. – К. : Богдана, 1996. – 438 с.
4. Ушинський К. Д. Про народність у громадянському вихованні. Вибрані педагогічні твори : у 2 т. / К. Д. Ушинський. – К., 1983. – Т. 1. – С. 43 – 103.

УДК 377.8.015.311-057.87

ГРИЦЬКО В. В.
Гуманітарно-педагогічний коледж МДУ, Україна

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

На формування особистості впливає процес виховання – це твердження доводиться століттями.

Даний виховний процес відбувається із поєднанням участі сім'ї, родини, навчально-виховного закладу, а також велике значення має вплив мікро- і макросередовище, соціально-політична та економічна ситуація в країні, засоби масової інформації, громадські організації. З одного боку це поєднання полегшує

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>